

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water

DATUM	12 februari 2019	REFERENTIE	C. Klemann
ONS NUMMER	81E51598	DOORKIESNUMMER	0302583142
NUMMER PS	2019RGW38	E-MAILADRES	chris.klemann@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	1.Ontwerp Natuurbeheerplan 2020. 2. Kennisgeving ontwerp Natuurbeheerplan 2020 provincie Utrecht. 3. Kaarten Ontwerp Natuurbeheerplan 2020.	PORTEFEUILLEHOUDER	Mirjam Maasdam -Hoevers

Onderwerp Statenbrief: Ontwerp Natuurbeheerplan 2020

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Vanwege nieuwe ontwikkelingen is het Ontwerp Natuurbeheerplan 2020 op een aantal punten gewijzigd ten opzichte van het vigerende Natuurbeheerplan 2019.

Het Ontwerp Natuurbeheerplan 2020 beschrijft de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden voor de ontwikkeling en het beheer van natuurgebieden, agrarische natuur en landschapselementen in de provincie Utrecht. Het Ontwerp Natuurbeheerplan 2020 is verankerd in het nog vast te stellen Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL) 2020.

De volgende aanpassingen zijn doorgevoerd;

- De gemeente Vijfheerenlanden is toegevoegd aan de provincie. Met het vaststellen van het Natuurbeheerplan 2020 provincie Utrecht, vervalt per 1-1-2020 in Vijfheerenlanden het vigerende Natuurbeheerplan van de provincie Zuid – Holland. Lopende contracten natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer volgen de vastgelegde contracttermijnen.
- Voor Natura 2000 Kersbergse- en Achthovense uiterwaarden zijn de begrenzingsen nieuwe natuur uit het Natuurbeheerplan 2019 provincie Zuid-Holland overgenomen.
- De beheertypenkaart is in overleg met de terreinbeheerders geactualiseerd. Tevens zijn de in 2018 gerealiseerde natuurterreinen toegevoegd.
- De agrarische collectieven hebben enkele aanpassingen voor begrenzing van het agrarisch natuurbeheer aangeleverd. Deze kleine aanvullingen zijn doorgevoerd in de kaart.

Aanleiding

Een goed beheer van natuur en landschap is één van de speerpunten van de Natuurvisie Provincie Utrecht (PS 12 december 2016). Om natuurterreinen in Utrecht in stand te houden en om de biodiversiteit in de provincie te behouden kunnen eigenaren van natuurterreinen, zowel particuliere eigenaren als de grote terreinbeheerders,

een vergoeding krijgen voor de ontwikkeling van natuur en voor de beheermaatregelen die zij moeten uitvoeren om het op hun terrein aanwezige natuurtype in stand te houden. Agrariërs kunnen via het systeem van agrarische collectieven een vergoeding krijgen voor agrarisch natuurbeheer. Deze vergoedingen kennen wij toe via het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer. Om te bepalen voor welk type natuurbeheervergoeding een terreineigenaar (al dan niet via een natuurcollectief) of agrarisch collectief in aanmerking komt is een Natuurbeheerplan nodig.

- *Natuurvisie*

Op 12 december 2016 heeft u de Natuurvisie provincie Utrecht vastgesteld. De uitwerking van dit natuurbeleid vindt onder andere plaats door middel van dit Natuurbeheerplan. Vrijwel jaarlijks zijn aanpassingen aan het plan nodig om in te spelen op wijzigingen in de bestaande situatie, bijvoorbeeld door realisatie van nieuwe natuur, de regelgeving of het beleid. Het Natuurbeheerplan is het toetsingskader voor de subsidieregeling (agrarisch) natuurbeheer.

- *Gemeente Vijfheerenlanden agrarisch natuurbeheer*

Het waardenlandschap van de gemeente Vijfheerenlanden valt per 1 januari 2019 binnen de provinciegrenzen van Utrecht. Het landschap komt sterk overeen met het westelijk deel van de Lopikerwaard. Het gaat om overwegend zeer open veenweidegebied met strokenverkaveling. Kenmerkend voor het waardenlandschap is de meer of minder regelmatige afwisseling tussen graslandpercelen en sloten, evenals de grote hoeveelheid water en het hoge waterpeil. Het wordt doorsneden door de rivieren, zoals, de Lek en de Merwede. Langs de rivieren, in de zogenaamde komgronden in Vijfheerenlanden, en op de oeverwallen van voormalige veenstromen bestaat de bodem uit rivierklei. Boomgaarden, geriefhoutbosjes en grienden zorgen hier voor een meer besloten landschap. Het grondgebruik in het veenweidelandschap bestaat voornamelijk uit melkveehouderijen. Belangrijke natuurwaarden langs de Lek zijn te vinden in de Kersbergse- en Achthovense uiterwaarden tussen Ameide en Lexmond en Polder de Eendracht bij Vianen en de Natura 2000 gebieden Zouweboezem en Lingegebied & Diefdijk Zuid.

Het gebied is van belang voor de weidevogels. De provincie Utrecht maakt bij het agrarisch natuur- en waterbeheer in tegenstelling tot de provincie Zuid-Holland onderscheid tussen Weidevogelkerngebied en Weidevogelrandzone. Voor Vijfheerenlanden zijn de begrenzingen van het weidevogelbeheer als overgangssituatie éénmalig opgenomen als weidevogelrandzone.

- *Gemeente Vijfheerenlanden Natura 2000*

Door de herbegrenzing komt Natura 2000 Uiterwaarden Lek geheel binnen de provincie Utrecht te liggen. De provincie neemt daarmee het voortouwnemerschap, voor het actualiseren en uitvoeren van het beheerplan, over van de provincie Zuid-Holland. Karakteristiek zijn de soortenrijke hooilanden in deze uiterwaarden.

De provincie Utrecht is ook voortouwnemer geworden van Natura 2000 Zouweboezem. Dit vogelrijke moerasgebied is bekend om de grote kolonie purperreigers en de zwarte sterns die er broeden.

Ten slotte is de provincie medebevoegd gezag geworden voor Natura 2000 Lingegebied & Diefdijk Zuid. Het betreft stukjes natuur langs de rivier de Linge en de Diefdijk, in het kleinschalige rivierenlandschap met open water, rietlanden, moeras, grasland en natte wilgenbosjes. Provincie Gelderland is voortouwnemer.

De vigerende beheerplannen voor de drie genoemde Natura 2000 gebied worden, per gebied, na zes jaar geëvalueerd en geactualiseerd.

- *Gemeente Vijfheerenlanden nieuwe natuur*

In de Kersbergse- en Achthovense uiterwaarden langs de Lek, is binnen Natura 2000 Uiterwaarden Lek 30 ha nieuwe natuur voorzien. Daarnaast vindt (in 2019) inrichting plaats van 15 ha reeds verworven nieuwe natuur. Deze Natura 2000 gebieden zijn opgenomen in dit Ontwerp Natuurbeheerplan.

De provincie Zuid- Holland heeft nabij de Diefdijk circa 30 ha nog te ontwikkelen natuur aangewezen als strategische reservering en was voornemens dit definitief te begrenzen als nieuwe natuur. De provincie Utrecht is voornemens om dit begrenzingsvoorstel over te nemen, gelet op de ecologische waarden en potenties en de samenhang met Natura N2000 Lingegebied & Diefdijk Zuid.

Deze begrenzing is nog niet in dit Ontwerp Natuurbeheerplan 2020 opgenomen. Een begrenzingenplan met de bijbehorende financiële middelen om deze 30 ha te realiseren, zal in juli 2019 ingebracht worden bij de integrale afweging bij de behandeling van de kadernota 2020-2023. Na positieve besluitvorming zal deze begrenzing worden overgenomen in het Natuurbeheerplan 2021.

Voorgeschiedenis

Sinds 2010 is er vrijwel jaarlijks een Natuurbeheerplan vastgesteld om optredende wijzigingen in het subsidiestelsel door te voeren en om de kaartbeelden aan te passen aan de in het betreffende jaar gerealiseerde

natuur. De toevoeging van de gemeente Vijfheerenlanden aan de provincie Utrecht vraagt om een nieuwe vaststelling van de gewijzigde onderdelen van het Natuurbeheerplan.

Essentie / samenvatting:

De provincies zijn – op grond van het decentralisatieakkoord natuur – volledig verantwoordelijk voor de uitvoering van het natuurbeleid. De doelen worden door de provincies aangegeven in het Natuurbeheerplan.

De provincie stelt de kaders vast voor de uitvoering van het natuur- en landschapsbeheer met de vaststelling van het Natuurbeheerplan. Het Natuurbeheerplan geeft aan waar welke natuur aanwezig is en welke beheerdoelen hiervoor gelden. Daarnaast financiert de provincie een aanzienlijk deel van de kosten voor de ontwikkeling en het beheer van natuur door middel van subsidies. Het Natuurbeheerplan vormt de basis voor de aanvraag van deze subsidies. Het Natuurbeheerplan beschrijft de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden voor de ontwikkeling en het beheer van natuurgebieden, agrarische natuur- en landschapselementen in de provincie. Het Natuurbeheerplan is verankerd in het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Dit stelsel bestaat uit: de 'Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer 2016, voor het beheer van natuur en landschap en de Subsidiereregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap' (SKNL) voor investeringen in natuur en landschap (omvorming, inrichting en kwaliteitsontwikkeling).

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het Natuurbeheerplan stelt de kaders voor openstelling van het subsiestelsel voor natuur- en landschapsbeheer voor subsidieaanvragen natuur- en landschapsbeheer, functieverandering bij omvorming van agrarische gronden naar natuur en kwaliteitsverbetering van bestaande natuurgebieden. Het plan is de basis voor uitvoering van een deel van het Europese Plattelands Ontwikkelingsprogramma POP3 agrarisch natuurbeheer.

Financiële consequenties

De wijzigingen van het Natuurbeheerplan kunnen gevolgen hebben voor de financiële middelen vanwege de gemeentelijke herindeling Vijfheerenlanden. De kosten voor (agrarisch) natuurbeheer van de door ons overgenomen voormalige Zuid-Hollandse gebieden en de kosten voor functieverandering, inrichting en beheer van nieuwe natuur nabij de Natura 2000 gebieden Kersbergse- en Achthovense Uiterwaarden (Vijfheerenlanden) worden in principe gefinancierd vanuit de middelen die beschikbaar komen bij de overdracht van Vijfheerenlanden naar de provincie Utrecht. Mocht dit niet voldoende zijn of zelfs nihil, dan moet daar een nieuwe bestuurlijke afweging in worden gemaakt en wordt dit zo nodig door middel van een aanvullende claim ingebracht bij de integrale afweging bij de Kadernota 2020-2023.

De actualisering van de begrenzingen nieuwe natuur en agrarisch natuurbeheer en de doorgevoerde begrenzingcorrecties, exclusief Vijfheerenlanden, hebben niet geleid tot grote wijzigingen in de totale hoeveelheid natuur. Voor de natuurbeheertypen is bekeken of deze in werkelijkheid aanwezig zijn in het terrein en deze zijn waar nodig bijgesteld. Voor beheersubsidie leidt dit niet tot significante wijzigingen. Sturing op de uitgaven vindt plaats via het openstellingsbesluit van de subsidieregelingen.

Zodra duidelijk is welke aanvullende begrenzing van nieuwe natuur in het gebied Vijfheerenlanden, nabij de Diefdijk, noodzakelijk is, dan wordt dit vertaald naar de benodigde financiële middelen. Dit begrenzingenvoorstel en de bijbehorende financiële claim voor functieverandering, inrichting en beheer zal vervolgens worden ingebracht bij de integrale afweging van de Kadernota 2020-2023. Het betreft geen internationale natuurdoelen en daarom moet de provincie hiervoor eigen middelen inzetten.

Vervolprocedure/voortgang

Het Ontwerp Natuurbeheerplan 2020 ligt na vaststelling gedurende zes werkweken ter inzage. Na deze periode verwerken wij de reacties in een nota van beantwoording en zullen wij het Natuurbeheerplan op basis van deze zienswijzen (indien nodig) bijstellen. Hierna zullen wij het Natuurbeheerplan vaststellen. Vervolgens kan tijdens de openstellingsperiode subsidie aangevraagd worden op basis van dit Natuurbeheerplan.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,